

Nap

június-július

Észlelő	vizu+fotó	műszer	módszer
Beke István (Bugyi)	6	6,3 L	v, r, tá
Boros Henrietta (Eger)	37	20x60 M	v
Bozány Imre (Csitár)	45	10 T	v
Busa Sándor (Harkakötöny)	7	15 T	v, r
Döményné S. Ibolya (Kajdacs)	1	7 L	v
Farkas László (Budapest)	32	10 L	v, r
Forgács József (Oroszlány)	2	11 T	v
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	7	16 T	v, r
Halmi Gábor (Pécs)	1	8 L	v
Iskum József (Budapest)	23+16	10 L	v, pr, tá, f
Kiss György (Nagyszénás)	3	6,3 L	v
Kónya András (Szomolya)	3	11 T	v
Petrovics Péter (Budapest)	5	5 L	v
Dr. Prehoffer Elemér (Budapest)	51+27	8 L	pr, f
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	3	5 L	pr, r
B. Szabó Attila (Mogyorósbánya)	3	11 T	v, r
Szeiber Károly (Budapest)	21+1	7 L	v
Tóth Krisztián (Dunakeszi)	4	15 T	pr, r
Vicián Zoltán (Héhalom)	4	5 L	v, r
Vincze Iván (Pécs)	26	5 L	pr, r, tá
Dr. Zseli József (Mezőfalva)	2	8 L	v

Észlelések száma: 128+18/148+26 Foltcsoport MDF: 6,88/9,0
Észlelt napok száma: 27/29 Fáklya terület mdf: 5,68/5,56

Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Ismételten rekordszámú megfigyelés készült, sok fotóval. Június folyamán az átlagos csoportszám-értéktől csak kevéssé tért el az aktivitás: 4-én és 23-án a legkisebb 4 AA-val; 7-én, 16-án és 28-án a legnagyobb 9-10 ill. 16 AA-val. Az első két csúcás éles volt.

4-én kel egy nagyobb monopolár, 6-7-én fejlődik ki követője és válik D típusúvá. A csoport mérete 32x80 ezer km, vezető U-ja 12 ezer km-es, követője dupla, közöttük kisebb, szintén PU-kba ágyazott U-k. A többi csoportok B és I típusúak. 9-én tartózkodik a CM-en 10^0 szélességen, a követő rombusz alakú, kicsi U-kkal. Ekkor alakul ki 25^0 -on egy hasonló méretet elérő (B,C,D) AA, melynek követője egy nagy kerek folt. 11-én több U-val rendelkezik, melyek érdekesen és gyorsan mozognak. A változás egy óra alatt érzékelhető. Nyugvásukat nem észlelték, kb. 15-én törtenhetett.

8-án kel egy óriási monopolár, szabályos, egyetlen U-val. A PU mérete 40 ezer km, az U-é 16 ezer km. 9-én tőle ÉK-re lévő fáklyamező egyik íve rendkívül kifényesedik (16:35 UT, Vicián). A csoport nem változik, 14/15-én van a CM-en -13-on. 14-én 09:58 UT-kor az U ÉNy-i határán kicsi

felfénylést észlel Ravasz B., és egyben jelzi, hogy a folt a szabadszemes láthatóság határán van. 16—20-a között Boros H. is jelezte a szabadszemes méretet. A CM-átthaladás után pár pórus már kialakul mögötte; az U-t K—Ny-i irányú híd szeli ketté. K felé U-nyúlvány torzítja körte alakúra a foltot. Fotóról kimérve 16-án a PU mérete 33,8x38,8 ezer km, az U változatlan. 20-án változatlanul nyugszik. Ez a csoport harmadik láthatósága volt, előző CM-átmenetének ideje május 18-án -15°-on E típusúként. 20-án a Nap K-i kétharmada üres.

21-én kel egy stabil monopolár 29°-on. 27-én van a CM-en, 3-án nyugszik. 22-én és 23-án kel egy hosszú, nagy foltméretű AA -22°-on. 190 ezer km hosszú E típusú AA két végén egy-egy szabálytalan szerkezetű folttal. A követő E—D-i tengelyű, köztük néhány pórus. 26-án a legnagyobb, 17x60 ezer km-es. A vezető csak 30 ezer km-es, K felé szakadozott PU-uszály. CM-átvonulása 29-én, 5-én nyugszik.

27-én kezd emelkedni a foltcsoportszám, 28-án az egész felszínt ellepik az AA-k. Az R-szám is magas volt, saját számításom szerint 408! 8 db A és B típusú, 3 db D, 1 db E, 2 db C és 1 db H típusú AA látszott a felszínen. A DK-i peremen csak úgy hemzsegték a foltok. Sajnos rajzokat ezúttal sem tudunk közölni, mivel nagyon kevés érkezett, azok is inkább az egyszerűbb csoportokat, monopolárokat ábrázolják. Jó lenne, ha az észlelők kiválasztanának egy-egy csoportot, egy éppen feltűnőt vagy keletkezőt, s azt láthatósága alatt folyamatosan rajzolnák. A leglátványosabb, ha egy keletkező B típusú csoportot választunk ki, s lehetőleg minden nap nyomon követjük. A rajz mérete is fontos a közlés szempontjából. Kb. 40 ezer km-t 20—30 mm-nek ábrázoljunk. Célszerű először az umbrákat lerajzolni, majd utána köréjük a PU-t. Így a felbontás is jobb lesz.

Júliusban is. magas volt az aktivitás, a legtöbb csoport 1-jén, 5-én és 24—28-án volt látható, 14—15 AA-val. A minimum 10-én és 19-én volt, 4 ill. 3 AA-val.

A hó eleji aktív napszélesség -12° és -20°-ról indul, lassan emelkedő szélességű csoportok láncát alkotta. Ezek D, C és B típusú csoportok, CM-átmenetük jún. 29.—júl. 4. közötti. Az E-i félgömbön három nagyobb csoport látható ekkor.

2-án van a CM-en +10°-on egy D típusú AA, a vezető PU átmérője 40 ezer km, egybefüggő az U-ja, erős szálszerkezetet mutat. A követő PU ovális, két U-csomóval. Nyugvásakor a PU növekszik a követő körül (8-án). A következő 4/5-én van CM-en +18°-on, osztódó krumplic alakú, 67x35 ezer km, H típusú. Az elülső részben hosszú ferde híddal átszelt 24x12 ezer km-es U, mely nem változik. A hátsó szélesebb részben dél felé egy kb. 8 ezer km-es U, északi felében 6 db kisebb U halmaza. Ezek lassan elhalnak a PU ezen szélével együtt. 10-én nyugszik.

A következő AA 1-jén kel 21°-on, G típusú, a vezető feleakkora, mint a másik, mely 28 ezer km átmérőjű. DNy felé a PU aktív. 6/7-én van CM-en. 8-án mindkét U kettéválik. 12-én nyugszik.

11-én keletkezik a CM-en 6°-on egy C—D típusú AA, és délután alatta 13°-on egy B—C—D fejlődésű AA. Hasonló kinézetű AA fejlődik ki -10°-on is 12-én a CM után. Ez idő körül jelezték sokan egy fényes, nagy kiterjedésű fáklyamező kelését a DK-i negyedben (CM-en 16-án -15° és -30° között). A 6°-on lévő AA 13-ára megnő, vezetője négy nagyobb U-ból áll, követője sok apróból, köztük pórulánc. 15-re az U-k száma csökken, méretük nő; 16-án G típusú. Ekkor nyugszik négy csoport. A negyedik egy stabil I típusú AA volt -15°-on.

17-én kel egy krumplic alakú, két U-jú folt -27°-on. 18-án E típusú. 19-re a vezető összetömörödik, az U-kat is csak vékony híd választja el. A követő szaporodik, négy kisebb PU-s folt, szabálytalanok. 24-re ezek is egy PU-t alkotnak több U-val. 22/23-án van a CM-en. A vezető szabályos ovális, 45x31 ezer km-es. 26-án a követő elhal, 28-án nyugszik a vezető.

18-án kel 12°-on egy G típusú AA. 20-án szabályos D típusú. 21-én az U-k és a pórusok száma növekszik, a méretek nőnek. 22-én E típusú, 23-tól a vezető átmérője 60 ezer km, csak egy nagy U-t tartalmaz, alakja szabályos. A követő darabos, a csoport közepén is kifejlődik egy kisebb folt. (3AC) A csoport 24-25-én van a CM-en, hossza 210 ezer km. A két nap alatt a követő oly mértékben változik, hogy alig követhető. 26-án a követő PU-i eltűnnek, C típusú lesz. 28-ra a pórusok száma csökken. A vezető átmérője csak 44 ezer km. 30-án nyugszik két U-val.

25-én kel fényes fátylák között három C, I, I típusú AA -25°-on, -15°-on és -32°-on. 29-30-án vannak a CM-en, nem látványosak. A 28-án látható 14 AA-ból 9 AA I típusú, 4 AA B és 1 AA D típusú.

ISKUM JÓZSEF

Szabadszemes objektumok

DFB - 1990. II. negyedév

Április. 16 helyről érkezett megfigyelés. Ezek alapján a legtöbb derült éjszaka Szeged (33%), Békés (33%), Máriahalom (27%) településeken volt, a legkevesebb pedig Eger, Gyopárosfürdő (3%), Kecskemét (7%) körzetében.

Május. 12 helyről érkezett megfigyelés. Ezek alapján a legtöbb derült éjszaka Debrecen (52%), Miskolc (45%), Veszprém (42%) városokban volt, a legkevesebb Eger (3%) és Kecskemét (7%) körzetében.

Június. 12 helyről érkezett megfigyelés. A legtöbb derült éjszaka: Veszprém (47%), Debrecen (45%), Nagyszalonta (43%). Legkevesebb derült éjszaka: Eger (4%), Kecskemét (17%), Gyopárosfürdő (17%).

A legderültebb éjszakai égboltú helyek: Debrecen (37%), Miskolc (36%), Veszprém (35%). Legkevesebb derült éjszakával "megáldott" helyek: Eger (3%), Kecskemét (10%).

DÖMÉNYÉ SÁGODI IBOLYA

CÍMLAPUNKON

Szeiber Károly felvételei láthatók a Levy-üstökösről. A felvételpár a Meteor '90 észlelőtáboron készült, 1990.aug. 18-án. A felső kép 21:13-21:30 UT között, a alsó 22:50-23:05 UT között készült 4/300-as Sonnar teleobjektívvel, Fomapan 800 filmre (Az üstökös épp az M15 mellett halad el)

ELADÓ egy 100/500-as Newton-reflektor. A főtükrör és a segédtükrör MOM gyártmányú, védő kvarc réteggel van ellátva, műanyag csőben. M42x1-es menetű az okulárkihuzat. Ára 5000 Ft. Tihanyi István, 1046 Papp J. u. 14. tel.: 189-8332